

İSTİKLAL MARŞI FİKRİ NASIL OLUŞTU?

Yrd. Doç. Dr. Orhan Çekiç, ADD Bilim Kurulu Üyesi

Kapkaranlıklar günlerdi.

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmış ve milletin kaderine el koymuştu. Belli ki Anadolu, emperyalist Batı'nın Türkiye için hazırladığı Sevr planına karşı ayağa kalkmış, direniyordu.

Mustafa Kemal'in önderliğindeki bu başkaldırıyı önceleri tüm Batı hafife almıştı.

Öyle ya! On yıldan beri aralıksız savaşan bu toplum varını yoğunu tüketmiş, evlatlarını dağlarda çöllerde şehit vermişti.

Tüm ordular ve cephane düşmana teslim edilmişti. (Mondros, Md. 5). Üstelik galipler diledikleri her yeri işgal hakkına sahip olduklarını da Saray'a kabul ettirmişler (Md.7), işte bu maddeye dayanarak ülkeyi baştan aşağı işgal etmişlerdi. Durum son derece umutsuz görünüyordu.

Batı'dan bakıldığında böyle yorumlanan tablo, Ankara'nın penceresinden farklı değerlendiriliyordu. Şartlar ne kadar umutsuz gibi görünse de, ulus Erzurum'da, Sivas'ta düzenlediği kongrelerle kararını vermişti:

Ya istiklâl, ya ölüm!...

Mehmetçik, ayağında çarık, elinde süngü, İnönü mevkiinde, İngiltere'nin donattığı modern Yunan ordularına karşı amansız bir namus savaşı veriyordu. Cepheyi ziyarete gelen TBMM üyelerine Cephe Komutanı Albay İsmet Bey, "**Bir Millî Marşımızın olmasının, sivil-asker tüm toplum üzerinde çok yararlı etkisinin olacağından**" söz etmişti.

Bu gelenek esasen diğer ülkelerde vardı. Osmanlı Devleti'nde ise gereken hallerde son dönem padişahlarının kendi adlarına bestelenmiş olan marşlar çalınmaktaydı. **Sultan Aziz** tahtta iken çalınan marş, **Sultan Abdülhamit** tahta çıkınca kaldırılmış, yerine "**Hamidiye Marşı**" çalınır olmuştu. Oysa ismi üzerinde Millî Marş, milletin marşı olmalıydı.

Verilmekte olan İstiklal Savaşı sonunda mutlaka zafere ulaştırılacaktı, o nedenle de bundan sonra sık sık yabancı ülkelerin devlet büyüklerinin Ankara'ya gelecekleri düşünüyordu. Bu gelişlerde onların marşlarının ardından bir de Türk Ulusu'nun yüreğinden geçenleri seslendirecek bir marş mutlaka çalınmalıydı. Kaldı ki, bağımsız, egemen, yepyeni bir devlet kurulması hedeflenmişti, Milli Marş ise egemenliğin simgesiydi, o halde Türklerin de bir Millî Marşı olmalıydı.

İsmet Paşa'nın bu önerisi üzerine, Ankara'ya dönen milletvekilleri konuyu Büyük Millet Meclisi'ne getirdiler. Sonunda Milli Eğitim Bakanlığı (Maarif Vekâleti) 1921'de bir güfte yarışması düzenledi. Bu yarışmaya 724 şiirin katıldığı görünse de, hiçbiri beklenen heyecanı yansıtamamıştı.

Bunun üzerine Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi (Tanrıöver), yarışmaya katılmayan Mehmet Akif'le görüşmeye karar verdi. Akif, bu talebi de geri çevirdi. Yarışmada kazanana 500 lira ödül verilecekti ve bu yüzden, Mehmet Akif yarışmaya katılmayı reddediyordu.

Bu para o dönemde bir servetti. Mehmet Akif'in ise sırtına giyecek bir paltosu yoktu. Meclis'e giderken, duvarda asılı tek bir paltoyu, oda arkadaşı milletvekiliyle, sırayla giyiyorlardı.

Çaresiz kalan Hamdullah Suphi, Mehmet Akif'e aşığıdaki mektubu gönderdi:

“Pek aziz ve muhterem Efendim,

İstiklâl Marşı için açılan müsabakaya iştirak buyurmamalarındaki sebebin izalesi için pek çok tedbirler vardır. Zat-ı Üstadelerinin matlup şiiri vücuda getirmeleri, maksadın husulü için son çare olarak kalmıştır. Asil endişenizin icap ettirdiğı ne varsa hepsini yaparız. Memleketi bu müessir telkin ve tehyiç (heyecanlanma) vasıtasından mahrum bırakmamanızı rica ve bu vesileyle en derin hürmet ve muhabbetimi arz ve tekrar eylerim efendim.”

5 Şubat 1921

Umur-u Maarif Vekili Hamdullah Suphi

Bunun üzerine Burdur Milletvekili olan Mehmet Akif, kalmakta olduğı Tacettin Dergâhı'ndaki odasına çekildi ve şiiri yazmaya koyuldu.

“Kahraman Ordumuza” adını verdiğı şiir, **12 Şubat**'ta hazırıldı. Demek ki bu şiirin yazımı bir hafta sürmüştü.

Sonuç olarak şiir önce **17 Şubat 1921** tarihinde **Hakimiyet-i Milliye** ve **Sebillürreşat** dergilerinde yayımlanır. Tüm ülkede büyük bir heyecana yol açar. TBMM'nin **12 Mart 1921** günkü oturumunda da Hamdullah Suphi tarafından, 3 kez arka arkaya okunur, ayakta alkışlanır ve büyük bir çoğunlukla **“Milli Marş”** olarak kabul edilir. O gün 7 şiir ayrılmış ve aralarından Akif'in şiiri seçilmiştir.

Mehmet Akif, bu şiir nedeniyle kazanmış olduğı 500 lira ödülü, yoksul kadın ve çocuklara iş öğreterek yoksulluklarına son vermek için kurulan **“Darülmesai”**ye bağışlar.

Şiirin bestelenmesi için açılan yarışmaya 24 besteci katılmış, 1924 yılında Ankara'da toplanan Seçici Kurul bunlar arasından **Ali Rifat Çağatay**'ın bestesini kabul etmiştir. Bu beste 1930 yılına kadar çalınmıştır.

1930 yılında, dönemin Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Şefi **Osman Zeki Üngör**'ün 1922'de hazırladığı bugünkü beste yürürlüğe konmuştur. Diğer bir deyişle Milli Marş, 1930 yılına kadar A. R. Çağatay'ın farklı armoni ve bando düzenlemesiyle icra edilirken, 1930'dan itibaren bugünkü şekliyle icra edilmektedir.

Marşın armonileşmesini **Edgar Manas**, bando düzenlemesini de **İhsan Servet Küncer** yapmıştır.

İlk günden beri Türk Ulusu'na ışık olmaktadır.

Millî Marşımızın sözlerini beğenmeyip, kameralar önünde en olmaz tavırla eleştiren bir tek kişi çıkmıştır bu ülkede: **Kadir Mısıroğlu**.

Cumhurbaşkanı Baş Tarih Danışmanı sıfatıyla Atatürk'e, Cumhuriyetin kazanımlarına, laikliğe her fırsatta en aşağılık yalanlarla saldırmayı kutsal bir meslek edinmiş olan bu zat, kameraların karşısında ve tam bir kabadayı edasıyla "*Mehmet Akif Milli Marşı yazmış. Korkma! diye başlamış. Neden korkacam ulan. Ben Türk'üm...Neden korkacak mışım?*" diye güya Akif'i yeriyor, O'nu küçük düşürmeye çalışıyor.

Kadir Mısıroğlu'nun Mehmet Akif'e duyduğu bu hıncın kaynağı ne acaba? Yanıt, Akif'in ünlü eseri **SAFAHAT**'ın içindeki şairlerin dizelerinde açıkça görülür.

Cumhurbaşkanımızın da çok sevdiği ve zaman zaman içindeki şiirleri keyifle seslendirdiği bu kitabında Mehmet Akif, güya dindar geçinen yobaz tayfasına öylesine yüklenir ki, dile getirdiği her dize, Kadir Mısıroğlu ve benzerlerinin her birinin suratında bir “Osmanlı Tokatı” gibi patlamaktadır.

Ayrıca, “ **Akif’in şapka giymeyi reddettiği için Türkiye’yi terk ettiği**” yalanını yıllarca sürdürenler, yıllarca kaldığı Mısır’dan dönen Akif’in Türkiye’ye gelir gelmez verdiği ilk demeçte, “ **Gerçek İslam’ın yaşandığı ülkenin laik Türkiye Cumhuriyeti olduğunu, bunu Mısır’da yaşayınca daha iyi anladığını** ” ifade etmiş olması, Mısıroğlu’nun da, alayı yobaz tayfasının da bitmez tükenmez hıncını üzerine çekmiştir.

İstiklal Marşımızın dizelerini hafife alanlar yarın Tarihin çöplüğünde yok olup gidecekler ama Türk’ün olduğu ve şanlı bayrağımızın dalgalandığı her yerde İstiklal Marşımız ve onun şairi Mehmet Akif Ersoy, sonsuza kadar var olmaya devam edecektir.

İstiklal Marşı’nın kabul edilmişinin 97. Yıldönümü vesilesiyle, büyük Türk şairi Mehmet Akif Ersoy’un manevi huzurunda saygıyla eğiliyor ve O’nun bir dileğini yürekten paylaşıyoruz:

“ALLAH BU MİLLETE BAŞKA MİLLİ MARŞ YAZDIRTMASIN!”

Dr. Orhan Çekiç